

Fra: Pål Mitsem <mitsem@mitsem.no>
Sendt: tirsdag 19. mars 2019 13.59
Til: 'flere mottakere'

Emne: FORENINGEN RIKSSAMLINGSSTEDET

Vær med å gi støtte til det forrektige Rikssamlingsstedet i Norge - og Foreningen Rikssamlingsstedet

Brev og invitasjon til samtlige historielag i Rogaland, og historieinteresserte privatpersoner.

Jeg har gjennom flere år arbeidet for at Norge skal få et forrektige Rikssamlingssted på Ytraberget i Hafrsfjord, med vikingtids-museum og årlig feiring av Rikssamlingen.

Slaget i Hafrsfjord

Hvis man skal tro sagaen - og det må vi jo - ble Slaget i Hafrsfjord avsluttet i borgruinen på Ytraberget da den tapende småkongen Kjetve m.fl. «tok holmen til skjold», før de rømte over Jæren. Det er få som betviler at skjoldet var borgruinen på toppen av Ytraberget. Det er ingen andre holmer som kunne «tas til skjold» - de andre har slake sider og er uegnet som beskyttelse.

Enkelte spør om Ytraberget var en holme, siden man i dag har en landtunge mellom Ytraberget og Indraberget. Landhevingen her har i tiden etter år 872 blitt beregnet av en ekspert til 160 - 200 cm. Selv om det var vassedybde i år 872 - seilingsdybde var det sikkert ikke - ble nok Ytraberget betraktet som en holme, slik den utvilsomt var i enda tidligere tider.

Selv om Riksmonumentet Haraldstøtten ble reist ved Gard i Haugesund i år 1872, har det aldri blitt noe Rikssamlingssted. Det er om mulig enda mer tvilsomt nå enn det var i 1872 at Harald Hårfagre var gravlagt her, og man har aldri noen feiring av Rikssamlingen her.

Rikssamlingsstedet bør være der Rikssamlingen ble avsluttet, og det var på Ytraberget, ved Slaget i Hafrsfjord. Harald Hårfagres målsetting, slik han uttrykte det selv, var enekongedømme. «Etter dette slaget møtte kong Harald ingen motstand i Norge», skriver Snorre.

Professor Torgrim Titlestad er i ferd med å legge siste hånd på verket med en ny bok om betydningen av Slaget i Hafrsfjord for Rikssamlingen i Norge. Den vil nok avklare for alle denne viktige del av saken.

Stiklestad higer visst etter å bli anerkjent som Rikssamlingsstedet, men det kan aldri bli noe annet enn stedet der man tok livet av en konge som ikke kunne rose seg av kristen livsførsel. Harald Hårfagre avla ifølge Snorre ed til «den Gud som har skapt meg og styrer over alt som er» på at han skulle legge under seg hele Norge.

Feiring av Rikssamlingen

1100-års jubileet for Rikssamlingen ble feiret på Ytraberget 17. juni 1972 med deltakelse av Kong Olav V, de fleste fylkesmenn, osv. NRK filmet begivenheten, og filmen er tilgjengelig for alle på www.mitsem-blogg.com/430771590

(kontroll-klikk, d.v.s. hold (Ctrl) inne og legg cursor/hånden på linjen, og venstreklikk på musen, 2 ganger om nødvendig. Når bildet av Kong Olav V kommer, trykker du på trekanten nederst til venstre på bildet av Kong Olav for å starte videoen)

Jeg håper du tar deg tid til å se filmsnutten, og legger merke til hvor velegnet Ytraberget er som Rikssamlingsplass, med store, vide områder og god plass!

I de siste tiår har min målsetting vært å etablere et flerkommunalt Rikssamlingssted på Ytraberget, med utgravning av borgruinen der slaget til sist sto. Planen omfatter et vikingstidsmuseum inne i Ytraberget (som er fredet) og en stor friluftsscene i det flate området mellom Ytraberget og Indraberget, med tribuner for 5.000 tilskuere i det naturlige amfi som Indraberget (som ikke er fredet) danner mot Ytraberget.

Jeg var lenge med i en arbeidsgruppe for å realisere denne målsetting. Gruppen har nå gått i oppløsning, og jeg må erkjenne at nye krefter må ta arbeidet videre. Interessen fra pressen har vært nær null, og jeg er *persona non grata* i Aftenbladet på grunn av min kritikk av avisen for «fake news» om «Alexander L. Kielland»-ulykken (den såkalte forankringsteori). Det var kanskje ikke naturlig i noe fall at en slik gruppe skulle ledes av en østlending.

Kort sagt: her må det et nytt lag til, og en ny lagledelse. Derfor min henvendelse til alle medlemslag i Rogaland Historielag, etter forhåndsvarsel i lagets årsmøte i Sauda 16. mars 2019, og til andre personer som jeg tror kan støtte saken.

Jeg er klar over at Rogaland Historielag har kommunelag med hjemstavnsrett i Hafrsfjord, men jeg ser ikke dette som noe som bare gjelder historielag med hjemstavnsrett i Hafrsfjord. Jeg ser det som noe alle historielag i Rogaland (og egentlig alle i Norge) bør ta ansvar for.

Dilemmaet for Sola kommune

Og, for å ta det lokalpolitiske med en gang: Sola kommune er langt fra entusiastisk til tanken om et Rikssamlingssted på Ytraberget i Sola. Så vidt jeg forstår vil kommunen heller skape et sagasenter ved Sola Sjø, som er navnet på den gamle militære offisersmessen like nord-øst for hovedrullebanen til Stavanger Lufthavn Sola, i gul flystøysone, med store møterom og en bygning med et stort antall overnattingsrom.

Sola kommune kjøpte Sola Sjø i desember 2013 for 36,9 millioner kroner, så vidt forstås for å ha møterom for kommunestyret og kommunale utvalg, da kommunehuset var blitt for trangt. I løpet av uker skal de nå ta bruk det utvidete kommunehuset, som representerer en investering på 210 millioner kroner. De har da, så vidt jeg forstår, ikke lenger behov for Sola Sjø som møtelokaler. Det er vel det som ligger bak tanken om et sagasenter her! Så kan ingen si at det var ufornuftig å kjøpe den nedlagte offisersmessen og militærhotellet!

Kanskje har man også vært bekymret for at det store området som kommunen eier på Ytraberget/Indraberget skal forsvinne inn i et fler-kommunalt tiltak der andre kommuner slipper å betale? Samtidig er det jo riktig som NRK sier til meg: Hvordan skal vi kunne «reklamere» for et Rikssamlingssted på Ytraberget når Sola kommune ikke vil ha det?

Jeg tror løsningen på dette dilemma, er at man lager et flerkommunalt tiltak der hovedsaken blir et stort og flott Rikssamlingssted på Sola kommunes eiendom på Ytraberget, som skytes inn i prosjektet uten særskilt vederlag, Samtidig overtar det flerkommunale tiltak Sola Sjø med bidrag fra Stavanger, Sandnes og Randaberg kommuner, og uten økonomisk bidrag fra Sola kommune. Dermed blir det i alle fall en viss balanse i saken.

Forskningscenter på Sola Sjø

Professor Torgrim Titlestad etterlyste for noen år siden bygninger ved Hafrsfjord for et forskningscenter for Slaget i Hafrsfjord og dets betydning for Riksdannelsen i Norge. For dette formål finnes det knapt nok en bedre plass enn Sola Sjø.

De romslige og flotte messelokalene kan relativt lett ombygges til et forskningscenter med bibliotek og møterom.

Bygninger og tomt (18,4 mål) er ellers uselgelige, og derfor uten verdi, siden de ligger i gul flystøysone.

Hvis samarbeidende kommuner, som kan være Stavanger (med Finnøy og Rennesøy), Sandnes (med Forsand), Sola og Randaberg kjøper Sola Sjø, kan kanskje Sola kommune beveges til å stille Ytraberget til rådighet for et nasjonalt Rikssamlingssted. Med tunge kommuner som medvirkere og mulig støtte og sponing fra veldedige stiftelser/pengesterke personer og selskaper skal det vel bli mulig å få til Norges eneste virkelige vikingtidsmuseum inne i Ytraberget og et stort friluftsteater (Equinor Scene) i skråningen som Indraberget danner mot Ytraberget, og fri sikt til Sverd i fjell-monumentet! Arkeologisk utgravning av borgruinen på toppen, som slett ikke er noen bygdeborg, lar seg nok også ordne. Det får vel øket aktualitet

siden undersøkelsen av sjøbunnen i Hafrsfjord ikke har resultert i noe vesentlig, så vidt jeg forstår!

Hva så med det gamle offisershotellet på Sola Sjø? Hvis de samarbeidende kommuner går nøye gjennom sine mapper, vil de nok finne nok av rimelig velfungerende sosialklienter som kan tilbys komfortable boliger her, med nødvendig tilsyn og hjelp.

Alternative steder for et Rikssamlingssted

Det er lokalpolitikere i Stavanger som ivrer for utvikling av Møllebukta som et slags Rikssamlingssted. En av dem har også vært i NRK Rogaland med opplysningen om at det var her slaget i Hafrsfjord sto!

Møllebukta er et flott sted, men alt for lite til å kunne bli et Rikssamlingssted.

Ytraberget kan lett utvides med et par små hyttetomter til å bli et sammenhengende areal på 57,2 mål. Det er snaut halvparten av området man har på Stiklestad, men det holder for et Rikssamlingssted på Ytraberget, med vikingtidmuseum inne i fjellet. Og det er nesten dobbelt så stort som tilgjengelig areal i Møllebukta, jfr. www.mitsem-blogg.com/430771590 bilde 20.

Møte om saken søndag 31. mars 2019 kl. 12.00

Jeg vil med dette invitere til møte om saken søndag 31. mars 2019 kl. 12.00 på parkeringsplassen ved Våganes Båtforening, ved enden av veien som heter Vågnessvingen, 4052 Røyneberg. Fint vær er sikret! Jeg har håp om å få låne en vogn med konferanserom fra en entreprenør. Ellers får vi kommunisere så godt vi kan på plassen.

Jeg vil oppfordre de som kommer til å ta en fottur bort på Indraberget for å se hvor åpent og fint det kan bli (selv om man i dag ikke har brukbare veier langs strendene, på begge sider av Indraberget). Selv får jeg holde meg ved teltet for å registrere de som vil delta i tiltaket på en eller annen måte

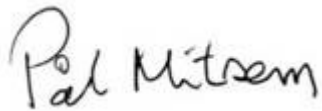
Hensikten med møtet blir å registrere de som kan tenkes å ville være med i Foreningen Rikssamlingsstedet, og særlig de som kan tenke seg å være med i ledelsen av denne.

Målsettingen er å få registrert foreningen før 1. april 2019. Jeg vil anbefale at foreningen søker om støtte til tiltaket fra Olav Thons Stiftelse for Allmennyttige Tiltak, som har frist for søknader 31. mars 2019. Min tanke er at man kan gjøre praktisk talt alt man ønsker av endringer av vedtekter og valg av personer til å styre det hele når som helst etter 31. mars 2019, men at en skikkelig søknad må forberedes og sendes innen fristen, hvis det er mulig. Det er lett nok å trekke søknaden etterpå, hvis den ikke får tilstrekkelig oppslutning.

Jeg mener vi kan håpe at Olav Thons Stiftelse for Allmennyttige Tiltak vil se med godvilje på en søknad som nevnt.

Jeg håper at du vil bli med i Foreningen Rikssamlingsstedet, og at du vil gi uttrykk for dette ved å møte på parkeringsplassen til Våganes Båtforening søndag 31. mars 2019, eller ved å sende en e-post til foreningen straks en e-post adresse er klar. Du vil få en ny e-post om dette i løpet av en dag eller to! (i mellomtiden er jeg takknemlig for svar til mitsem@mitsem.no.)

Med vennlig hilsen

Pål Mitsem